СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 221. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 21 вересня, 1934. VOL. XLII. No. 221. Jersey City, N. J., Friday, September 21, 1934. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ СКЛИКУЄ СТРАЙКОВИХ ДОРАДНИКІВ

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Президент Рузвелт закликав секретарку праці Перкинс та голову спеціяльного комітету для ткального промислу, Винента, до „літнього Білого Дому" на нараду в справі ткального страйку.

Про цілі й наміри президента кружляють у Вашингтоні прерізні чутки й здогади. Одні кажуть, що секретарка праці буде пробувати полагодити страйк, заки віддасть справу президентови. Інші догадуються, що президент утворить ще одно урядове тіло для докладнішого розгляду ткального промислу.

ПОВАЖНІ СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В СТЕЙТІ МЕЙН.

БОСТОН. — У місцевости Вотервил, у стейті Мейн, прийшло в середу на тлі страйку ткальняних робітників до масових заворушень.

Коло 200 робітників зібралося перед фабрикою підприємства Локвуд Менюфектюрінґ Ко. Проти них уряд вислав дві компанії Національної Ґвардії, узброєні в ґазові бомби. Обурені газовою атакою пікети перевертали авта й ломили огорожі. Арештовано 8 страйкарів.

В інших місцевостях Нової Англії панував спокій. Двісті страйкарів узяло участь у похороні страйкара Осипа Нодека в Огаста, котрий згинув від електричного току.

СТРАЙКАР ПОМЕР ВІД БАҐНЕТОВОЇ РАНИ.

АТЛАНТА (Джорджія).—У місті Шарлот Норт Кароляйна, помер від пробиття баґнетом страйкар Ернест К. Райлі, котрого ранено підчас бійки між страйкарами й жовнірами Національної Ґвардії в Белмонті.

З цею смертю число жертв страйку серед страйкарів на полудні дійшло до 13. Цей факт теж причиняється до піднесення почувань серед страйкарів і взагалі робітників. Ворожі робітникам верстви стали орґанізувати приватні горожанські армії, звані „виджелентс"; кажуть, що будуть помагати поліції й жовнірам удержувати порядок.

Багато ткальняних підприємств почало викидати робітників з компанійних домів, не дивлячися на те, що уряд таке викидання в часі страйку осуджує.

Страйкарі кажуть, що жовнірі Національної Ґвардії виходять часто до бою проти страйкарів, напившися.

ПІДПРИЄМЦІ ГРОЗЯТЬ ЮНІЇ ПОЗВОМ.

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі).—Речники власників фабрик ткальняних фарб заповідають позов проти робітничої юнії за страйк, бо мовляв, робітники їх фабрик, вийшовши на страйк для симпатії з ткальняними робітниками, поламали виразний контракт з підприємцями.

ЗАГРОЗА ФАРМЕРСЬКОГО СТРАЙКУ.

ДЕ МОЙН (Айова). — Айовська Фармерська Юнія веде пропаґанду за почининання фармерського страйку.

На конвенції юнії виступав заступник предсідника юнії з порадою фармерам почитати страйк протягом найближчих двох тижнів, бо тепер, мовляв, на це пригожа пора.

„Якщо ви пропустите нагоду до страйку тепер", говорив він, „то пропустите нагоду всього свого життя. Пора на страйк припадає тоді, як інші страйкують". Його промова викликала велике одушевлення серед тисячі фармерів, зібраних на конвенції.

ВИСТУПИ ПРОТИ ЖИДІВСЬКИХ КРАМНИЦЬ.

НЮ ЙОРК. — Багато жидівських крамарів у частині Ню Йорку, званій Йорквіл, донесло поліції, що підчас жидівських свят їх крамниці й інші бизнесові підприємства були ушкоджені або обліплені остереженнями, що власники є Жиди. Декотрі Жиди кажуть, що вони дістали осторогу, щоби зовсім закрили свої крамниці в цій дільниці, заселенній великою масою Німців.

ЗІ СЛІДСТВА НАД ПОЖАРОМ КОРАБЛЯ „МОРО КЕСЛ".

НЮ ЙОРК. — Перед радою корабельних інспекторів, що робить слідство в справі пожару „Моро Кесл", зізнав один моряк, Джералд Дон, що він прибув перший до писарської кімнати, як у ній вибух огонь, але не замкнув пожарних дверей кімнати, бо цього його ніколи не вчили.

Вилієм Трип, студент інженірії, котрий підчас вакацій працював у машиновій кімнаті корабля „Моро Кесл", предложив раді свої записки, котрі він поробив підчас катастрофи, а з котрих виходить, що командант корабля приказав скермувати корабель з вітром аж 25 мінут по вибуху пожару.

ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ ДВІРЕЦЬ.

Головний залізничий двірець у Софії (Болгарія) висаджено в повітря. Поліція думає, що бомби підложили якісь злочинці. Заподіяні шкоди досягають 500,000 долярів.

ПЧОЛИ ПЕРЕСИЛАНІ В ЛЕДІ.

Майже дванацять міліонів пчіл, обложених ледом, який опаковано трачовиннєм в мішках, перевезено велитним візом на віддаль 400 миль. Досвід зробив В. С. Абрам, пасічник з Нової Полудневої Валії. Пчоли містилися в 250 уликах і їх треба було перевезти з причини браку медових цвітів, або кормити штучно коштом 100 долярів тижнево. Коли би були перевезли пчоли без леду, то багато мухи булоб вигинуло з причини спеки. Досвід Абрамови вповні вдався і майже всі пчоли перевезено на нове місце цілo.

СЕЛЯНИН СЛАВНИЙ МАТЕМАТИК.

У Мадярщині відкрили славного математика — 18-літнього селянського хлопця, Мартина Куті. Він самоук і без нічиєї помочи вивчив вищу математику. До двох літ здав і гімназійну матуру. Своїм талантом так одушевив земляків, що вони роблять заходи оснувати товариство, яке добровільними датками допомогло би хлопцеви покінчити факультет.

ЗАСТРІЛИВ ДІВЧИНУ И КИНУВСЯ ПІД ПОЇЗД.

В місцевсті Вайлвуд в Алберті 18-літній хлопець, Степан Пакан, тяжко постріляв чотирма вистрілами з револьвера 16-літню дівчину, Низю Шутку. Поранена дівчина розказала, як сталася нещаслива подія з нею. Вона йшла дорогою, а Пакан надїхав проти неї на коні. Він зліз з коня й вистрілив у неї чотири рази з револьвера, сів на коня й поїхав собі. Поранена дівчина вмерла, заки її завезли до шпиталю в Едмонтоні. Три години по стрічі з дівчиною Пакан кинувся під особовий поїзд на Сі-ен-арській залізниці і згинув на місці. Покищо не виявилося, чому Пакан застрілив дівчину й поповнив самогубство.

СЕРБСЬКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ В РУМУНІЇ.

В Румунії живе округло 100,-000 Сербів. Найбільше Сербів є в Банаті. Дотепер Серби не мали в Румунії ніякої політичної організації і не виступали ще ніколи в політиці при ніяких виборах. Аж недавно заснувалась окрема політична сербська партія. До Тимішори вислали 36 громад 500 делегатів. Вони то й ухвалили заснувати сербську партію.

Між Румунією й Югославією є династичні і союзні приязні звязки. Недавно довершено між цими сусідами наладнання церковних і культурних справ: румунських православних у сербськім Банаті та сербських православних у румунськім Банаті. Крім цього мають тепер Серби в Румунії ще й окрему політичну партію.

ПРИЗНАННЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА.

На цьогорічній виставі в Помоні, в стейті Каліфорнія, виставили між іншим Кочани й В. Якібюк ріжні предмети хатньої обстанови. Українці були одинокою нацією, що це зробили зі своїм народнім мистецтвом. Завдяки цьому на виставі виднівся напис: UKRAINIAN HOUSEHOLD ART AND CRAFT.

При розділі нагород не поминено українських виробів. Добр. Кочани дістали дві нагороди 1-шої кляси, одну нагороду 2-гої кляси й одну нагороду спеціяльної кляси, а гр. Якібюк дістав дві нагороди 1-шої кляси, Американка Дж. Р. Фуч, дружина власника „Юніверсел Майкрофон Ко.", дістала дві нагороди 1-шої кляси за свої причинки до української вистави, а пані Е. Е. Ґрифин, Американка, дружина заступника власника „Юніверсел Майкрофон Ко.", дістала одну нагороду 2-гої кляси.

Виставу відвідало понад 80 тисяч людей. Багато з них з подивом оглядало українську виставу. Між іншими українською виставою цікавився дуже амбасадор південно-американської републики Болівії.

ГЕРОІЗМ ЯПОНСЬКИХ МОРЯКІВ.

Перед кількома тижнями затонув японський корабель „Томотсуру" разом з цілою залогою. Коли тепер видобули затоплений орабель,к знайшли на його стінах багато коротких написів, що їх написали моряки кілька хвилин перед смертю, як стратили уже всяку надію на ратунок. „Всі самураї вмирають з радістю", пише Іваo Гаґівара, а старший моряк Ватанабе пише над дверми магазину з рижом: „Минуло півтори години, ми всі є спокійні і в доброму настрою. Ані найменшого знаку ратунку... Ми посвятили наші тіла на службі його Цісарської Величности. Умремо, як годиться мужчинам". Ще є такий напис: „Надійшла хвилина, що можу вмерти за рідний край. Я молюся за щастя й добро Японії". Ці короткі написи в обличчі смерти свідчать про нечуване геройство й любов до рідного краю в Японців.

САМОСУД НА КОВЕЛЬЩИНІ.

На хуторі Харки в селі Забріддя (ковельський повіт), прийшло до бійки між братами Токарськими та Осипом Пиньковичем і Грицем Грищуком. Жертвою цеї бійки впав Адам Токарський. Коли про смерть Адама Токарського довідався його батько, заалярмував сусідів. Вирішено пімстити пролиту кров. Гурма „местників" силою вдерлися до мешкання Грищука і Пиньковича. Обох їх витягнено на отверту площу. Тут звязано їх за ноги та руки і поставлено поруч себе. Опісля розпочався страшний самосуд: полінами, колами і чим хто міг, приньковився до дикої масакри. Даремні були благання масакрованих. Їх затовчено на смерть.

МАКСИМ ГОРКИЙ ЗАБОРОНЕНИЙ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецький уряд видав розпорядок, яким конфіскує всі твори Максима Горкого, переложені на німецьку мову.

САМОСУД ЗА КРАДІЖ БЕЗРОГИ.

В селі Целіни, пов. Луків, вкрав хтось нічю з хліва Івана Щесняка безрогу. Щесняк підозрівав у крадіжі свого сусіда, 17-літнього Івана Ступницького. Другого дня напав Щесняк разом із сином на Ступницького і виконав над хлопцем і його матірю самосуд, таким чином, що побив смертельно дубовим дрючком обоїх. Обі жертви віднесено у безнадійному стані до лічниці. Підчас оглядин лікарі ствердили, що ступницький і його матір мають порозбивані черепи.

УПРОЩЕННЯ ДОБУВАННЯ КАВЧУКУ.

Донедавна ще добувано кавчук у той спосіб, що із молочного соку одержувано спершу сиру ґуму, з неї мішанини, а щойно з них вироблювано ґумові товари. Новіші змагання йдуть у тім напрямку, щоб ґумові вироби робити впрост із молочного соку. Один голяндський винахідник побудував недавно машину, що дозволює молочний сік переміновати при добуванню з дерева впрост у сухий порошок. З цього порошку вдалося вже витворити з добрим успіхом кавчукові товари.

ЯК У КАЗЦІ.

Це сталося недавно тому у Франції. Один французький селянин вийшов собі рано в поле і нагло почув десь біля себе тихий плач немовлятка. Оглянувся і побачив у придорожнім рові немовлятко, завинене в пелюшки. Не дуже втішившся цею „знахідкою", бо мав уже дома шестеро голодних ротів, але немовля забрав зі собою, приніс до хати і разом з дружиною рішили його виховувати спільно зі своїми дітьми. І ось його милосердя нагородила доля стократно: при немовлятку знайшли льотерійний льос, який мама оставила своїй дитині як одинкий маєток. Цей льос при найближчім тягненні виграв пів міліона франків.

БУВ МЕРТВИЙ, АЛЕ ОЖИВ.

В містечку Кренбері Портедж у Манітобі лікар д-р Маркинсон вирізував замороженому Е. Арбови горлові мигдалки. Наарз замороженому Арбови перестало битися серце. Півтори мінути лікар пробував оживити вмерлого пацієнта природними способами. Коли побачив, що це не поможе, встрикнув мертвому в серце стрихніни. По двох запусках стрихніни серце знов почало битись, і так Арбов ожив. Все, що Арбов тепер собі пригадує, то те, що нараз неначе вийшов з темряви у ясне світло.

ОСИ ЗАЇЛИ НА СМЕРТЬ СЕЛЯНИНА.

В містечку Годмезоварсай, на Мадярщині, трапилося жахливе нещастя. Якийсь багатий селянин Мольнор вийшов на поле косити овес. В часі кошення зачіпив Мольнор косою в гніздо ос, які кинулися на нього й почали жалити. На крик нещасного збіглися розюшених ос. Щойно тоді відігнали, коли запалили вогонь; оси перестрашилися диму й покинули свою жертву. Оси покусали селянина так сильно, що по кількох хвилинах він закінчив життя.

УКРАЇНА ТА РЕПУБЛИКИ КАВКАЗУ ПРОТЕСТУВАЛИ ПРОТИ ПРИНЯТТЯ РОСІЇ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ

ЇХ ПРЕДСТАВНИКИ ЗЛОЖИЛИ В ІМЕНИ 60 МІЛІОНІВ МЕШКАНЦІВ ЦИХ ЗЕМЕЛЬ ЗАЯВУ, ЩО ЇХ БОРОТЬБА ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ БУДЕ ТОЧИТИСЯ ДО ПОБІДНОГО КІНЦЯ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія).—Ліґа Націй зареєструвала протест поневолених Совітами народів проти приняття Росії до Ліґи. Протест зложили представники України, Ґрузії, північного Кавказу, Арзербейджану й Туркестану. В спільнім меморандумі-протесті вони заявили, що ці републики воєнною силою окупувала совітська Росія, знищивши їх незалежність.

Тепер Росія тримає ці землі під своєю владою лише жорстоким терором та воєнною окупацією. Представники поневолених народів Росії притім передали Ліґі Націй заяву, що їх боротьба против російської окупації й за свою державну незалежність буде тревати далі. В Европі не буде спокою так довго, як довго ці землі не створять своїх незалежних держав і не звільняться зпід московської окупації.

РОСІЯ И ПОЛЬЩА МАРКУЮТЬ СВОЄ БРАТЕРСТВО.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Негайно по приняттю до Ліґи Націй Росії польська і російська делеґація опублікували спільну заяву, що ті кілька умов, які заключено між Росією і Польщею дають ґарантію миру й спокою на сході Европи. Цю заяву трактують як підтримку Польщі в її неґативному ставленню до „Східнього Льокарна".

Літвінова пильно охороняє швайцарська поліція та наняті ним детективи. Є чутка, що він буде домагатися зміни конституції Ліґи Націй у тому сенсі, що Ліґа признає в певних випадках війну для вирішення спору. В звязку з плебіцитом у Сарі Літвінов буде домагатися ґарантії від Німеччини, що в разі переходу Сари до Німеччини її уряд не буде переслідувати комуністів, які є в Сарі.

ТІСНЕ ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ПРИБАЛТИЙСЬКИМИ ДЕРЖАВАМИ.

РИҐА (Латвія). — Між Латвією, Литвою й Естонією заключено тісне порозуміння в першу чергу в справі міжнародньої політики. На міжнародньому терені ці держави будуть пособляти одна одній та вести спільну міжнародню політику.

Польсько-німецька згода, яка загрожує всім прибалтийським державам, та польсько-російська приязнь прискорили щире порозуміння між прибалтийськими державами, про яке вже давно була розмова.

РОЗЛАМ СЕРЕД ПІЛСУДЩИНИ.

ВАРШАВА (Польща). — Тут ходять уперті чутки, що в урядовім таборі має прийти до розламу. Тепер уже нема таємниці для нікого, що розбіжність думок у таборі ББ зростає, а повага до провідників усе зменшується. Найбільше оливи до вогню долив проект зміни конституції, який після гучних оголошень і безсоромного перефорсування його в соймі тепер застряг десь у дорозі в позакулісових закамарках.

В таборі ББ тепер вилонюються дві течії. Одна течія хоче створити одноцілу урядову партію й з нею йти до виборів, а друга, яку репрезентує Славек, склеїла бльок з ріжних елементів і політичних відпадків, щоб при помочі цього бльоку піддержувати санаційну політику уряду.

ОДИН НАРІД, ОДНА ЦЕРКВА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Епископ Мілер, призначений урядом Гітлера головою протестантських церков у Німеччині, веде тепер завзяту боротьбу з тими епископами, духовенством і вірними, які не хочуть визнавати його авторитету, як призначеного, а не вибраного епископа. Епископ Мілер заявляє, що він ужиє найрішучіших засобів, щоб привернути всіх до признання його влади.

Говорячи про ріжні релігії в Німеччині, а зокрема про римо-католицьку, епископ Мілер заявив, що він буде змагати до створення в Німеччині одної церкви, тримаючися засади, що єдиний німецький нарід повинен мати єдину церкву. Епископ Мілер готується підняти боротьбу проти Риму, що приведе до великих ускладнень у Німеччині, де Баварія та деякі інші землі є римо-католицькими.

ЗАГОСТРЕННЯ МІЖ ІТАЛІЄЮ І ЮГОСЛАВІЄЮ.

РИМ (Італія). — Розгорілася полеміка між італійською і югославською пресою. Замітним у цій полеміці є напад на італійську армію урядової газети „Время". Заходить небезпека, що з цієї полеміки може вивязатися й дипльоматична перепалка, яка приведе до ще більшого напруження між цими двома державами.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВІ ПРОВОКАЦІЇ

Це природне й зрозуміле явище, коли ми слідимо за ріжними відомостями, звязаними з долею рідного краю. І годі дивуватися, коли знеможений наш брат під окупантами чи тужачий за рідним краєм український іміґрант приймають такі відомости безкритично, беручи за правдоподібне те, чого нема. Та безкретичність нанесла нам свого часу великої шкоди, головно на Західній Україні, бо через те змарновано кілька літ у жданню на чужу поміч, на вирішення Ради Амбасадорів, чи зміну міжнародньої констеляції. Та це ще не така велика шкода, коли ми самі дуримо себе рожевими надіями; гірше, коли ми падаємо жертвою усяких провокацій, придумуваних нашими ворогами виключно на те, щоби спинити кристалізацію нашої державницької думки та звести нас з того шляху, який має довести до визволення нації й створення своєї держави.

В повоєннім часі осягнено вже дуже багато на полі отої кристалізації. Ми вже знаємо, на які саме ґрупи поділене тепер наше громадянство. Знаємо змагання тих ґруп, їх програми, їхню працю як і бачимо те, що саме життя вирішує своєю невблаганою льоґікою життєздатність отих ґруп. Процес цей іде швидкою ходою. А це лякає наших ворогів, бо вони знають, що кристалізація створить нову силу, яка вирішить нашу будучність.

Глядячи ось так на наші справи, не важко зрозуміти оті всі провокаційні поголоски, що їх поширено в останніх місяцях в Европі, а зокрема в Німеччині, Франції та Чехословаччині про ролю гітлерівської Німеччини у відбудові України. Не дивні нам теж поголоски про зїзди представників бувшого гетьмана Скоропадського з Андрієм Лівицьким, головою У. Н. Р., і представниками Орґанізації Українських Націоналістів. Бо хто тільки трохи визнається на українських справах, цей відразу пізнає, що отсе хтось забирається, головно при допомозі французької преси, пускати в світ ріжні сплетні про українську справу. Дехто догадується, що це є діло Совітів, щоби мати перед світом виправдання за те, що винищують Україну, яка далі конспірує проти них. І тому треба й тепер надіятися, що ось-ось почуємо нові жахливі вісти про нові арешти на Україні та про нове її виголоджування.

Бо хтоб не пускав ті провокативні вісти, вони певно будуть визискані в першу чергу Совітами до нових переслідувань Українців під їхньою владою. Та ціль тих провокацій, на нашу думку, ще й та, щоб хаотизувати українську справу на міжнароднім полі, зводячи її з ясного соборницького шляху і визволення власними силами до „німецької" чи там „гітлерівської інтриґи".

Е. Онацький.

КОРПОРАТИВІЗМ.

Корпорації до французької революції.

I.

„Корпоративізм" тепер дуже модне слово. Італійська держава називає себе корпоративною державою. Мусоліні впрост каже, що без корпоративізму не може бути фашизму. І тому слідом за фашистівською Італією всі інші політичні й соціяльні рухи, які наслідують італійський фашизм, переймаються „корпоративізмом". Так слідом за Італією стала корпоративною державою Портуґалія, потім Австрія, а тепер хоче ставати на цю дорогу й Болгарія.

Отже і нам, Українцям, варто приглянутися ближче до корпоративізму та зрозуміти його справжній зміст, щоби мати можливість — коли дійдемо до своєї держави — знати, що з того корпоративізму нам підходить, а що нам зайве, чи навіть шкідливе.

Ще в 1919 році в Міляні на площі Сан Сеполькро, на сходинах соток людей, що сформували перше ядро будучої фашистівської партії, яка по трох роках здобула собі в Італії державну владу, Мусоліні виголосив промову, в якій між іншим сказав:

„Ми повинні йти назустріч робітникам. Ми повинні навчати їх вміння керувати, і то хочби вже на те, щоби вони зрозуміли, що керувати промисловістю й торговлею (саме тоді московські большевики розвивали в Італії пропаґанду, щоб італійські робітники захопили всі підприємства в свої руки та кермували ними через совіти. — Е. О.) не є легкою справою. Теперішня політична репрезентація (парлямент — Е. О.) нас не може задовольнити; ми хочемо **безпосереднього** представництва окремих інтересів. Нам можуть закинути проти цеї програми, ніби ми хочемо вертатись до давніх корпорацій. Байдуже! Я підтримую вимоги національного синдикалізму".

Цей уступ з промови Мусолінія є дуже важливий, бо він дає нам ключ для зрозуміння самої суті корпоративізму в його новій модерній формі. Тут вперше залунало в устах фашизму слово „корпорація", і тут вперше Мусоліні поспішився відкинути закид, ніби він хоче вертатися до **давніх** корпорацій, та звязав ці свої нові корпорації з **національним синдикалізмом**.

І над тим варто спинитися.

Дійсно слово „корпорація", не є нове. Воно означало в середніх віках обєднання людей одної і тої самої професії.

Тенденція робітників обєднуватися для охорони своїх професійних інтересів стара, мало не як саме людство. Де тільки на світанку історії зявляється **вільна** праця, там зараз же зявляються асоціяції робітників, відповідно до ділянок їх діяльности. Знаємо, наприклад, що у величезній китайській імперії професійні корпорації існували в найглибшій давнині й досягали нерідко такої сили, що формували своєрідну потаємну владу, сильнішу від офіційного уряду. І нині, де тільки зявляються китайські робітники, там поширюються таємні корпоративні орґанізації. Одною з причин заборони китайської іміґрації в Америці й Австралії була власне та соціяльна небезпека, яку несуть із собою для суспільства ці таємні дисципліновані китайські орґанізації.

Знаходимо сліди професійного поділу та орґанізації і в біблії. Відмічаємо їх велику ролю в Індії; нагадаємо, що і в давній Греції, за часів Сольона, існували ріжні професійні орґанізації, дозволені законом, наскільки вони не нарушували встановленого ладу. В давньому Римі професійні орґанізації — так звані „к о л е ґ і я" — досягли були такої сили і небезпеки для держави, що в 64 році до Р. Хр. спеціяльний закон, потверджений при імператорі Авґусті (під назвою „лекс Юлія") їх цілковито забороняв. Але „колеґія" не зникли, були з часом знову визнані законом, потім знову заборонені і знову дозволені. В часах імператора Севера нараховували 32 ріжних „колеґій", котрі знаходилися під сильною державною контролею, але користувалися зате й великими привілеями. До них належало встановлення винагороди за працю і взаїмна допомога членів.

Середні віки були часом розцвіту професійних орґанізацій — корпорацій, особливо в Італії та Фляндрії (Голяндії) набирали великого політичного значіння й інколи користувалися справжньою політичною суверенністю. Середньовічний економічний устрій змагав до забезпечення спеціяльних прав кождого стану, кожної професії. В корпорації (чи в цехи, як у нас на Україні їх з німецька називали) орґанізувалися в середньовічному місті не лише робітники та ремісники, але й лікарі та аптикарі, адвокати й нотарі, професори і студенти, музиканти і публичні жінки, забезпечуючи колективну охорону собі й своїм інтересам. Поняття привілею й реґляментації ідуть, як невідкличні товариші, за цею корпоративною орґанізацією, яка мала забезпечити кожному зорґанізованому членови його заробіток і відповідний його станови та уродженню прожиток, дорогою **виключення конкуренції.** З другого боку, корпоративна реґляментація, карність і відповідальність служили середньовічній поліції моральности й мали забезпечити суспільство, під корпоративною честю і репутацією, від обманств і надужить у виконуванню промислу, поставленого в тій ціли під догляд і контролю цілої корпорації і обставленого на цім полі також цілою системою приписів, устав, практик. (Грушевський, „Історія України-Руси" т. VI. с. 109).

„Корпоративна орґанізація, пише проф. Грушевський — з одного боку була чинником дуже корисним у тих слабо зорґанізованих стадіях суспільного життя, бо ґарантувала особисту й маєткову безпечність звязаним з корпорацією репрезентантам інших суспільних верств супроти утисків і насильств сильніших і більше упривилейованих, і давала можність успішної промислової діяльности, через забезпечення збуту й виключення надмірної конкуренції. Але вона, як кожний привілей, була зброєю обосічною, яку кружки людей, обняті цею орґанізацією, дуже легко могли використовувати односторонно, у **виключну свою користь, а на шкоду інтересів загалу й самого промислу.** В засаді цехова орґанізація не мала служити виключно інтересам звязаних з нею ремісників, але також інтересам суспільности. Вона мала виховувати в моральности й побожности своїх членів, а через них молоді покоління ремісників; мала забезпечити якнайліпші умови для науки свого ремесла, приготувати ремісників вправних і досвідчених, свідомих поступу й розвою ремісничої штуки. До цього служили примусові мандрівки, що мали популяризувати в ширших кругах кожний винахід, кожний поступ ремісничої техніки; навіть дрібна спеціялізація ремесла, яку в інтересах зменшення конкуренції переводила все далі й далі цехова орґанізація, мала для техніки своє позитивне значіння, як кождий поділ праці. Але з часом починають її використовувати на виключну користь тісного кружка продуцентів — цехових майстрів, без огляду на інтереси суспільности й самого ремесла. Брак конкуренції відбивається на самім продукті через ослаблення технічних вимог у цеху, самої психічної енерґії промислу. Тісно корпоративний, **замкнений** характер цехової орґанізації показує тут свою темну сторону. Громадки цехових майстрів, позасідавши міста, нерадо допускали в свій круг нові сили. Вступ до цеху стороннім майстрам, чи місцевим визволеним підмайстрам, утруднюється ріжними способами. В одних цехах незмірно підносять вступні оплати й датки при прийманню до цеху; в інших заводять незвичайно коштовні вступні пири, які мав давати цеховим майстрам, їх родичам і райцям мійським той, хто вступав до цеху; в третіх починають вимагати дуже тяжких і дорогих пробних робіт. Ставляючи такі ріжнородні **запори для чужих,** майстри знов робили **полекші для своїх:** стрічаємо такі цехи, де сини майстрів звільнялися від обовязку поставити вечерю майстрам, а навіть від пробної роботи, від обовязкової мандрівки".

Розуміється, такий стан річей відбивається на цехах катастрофально. Звідусіль здіймалися на них нарікання. Незадоволені з них були й ті кола міщанства, що не входили до цехів і ненавиділи їх за їх упривилейований стан. Навіть цехові „товариші" — челядники й підмайстри — яким усе більше був утруднений перехід в катеґорію цехових майстрів, знаходили цеховий устрій суспільства ненормальним і намагались охороняти свої власні інтереси „катеґорії" формуванням своєї власної професійної орґанізації — „господи", яка мала хоронити челядників перед визиском і надужиттям майстрів. Але головних ворогів цеховий устрій знаходив у шляхті. Почасти це було наслідком загального антаґонізму між шляхтою і міщанством а почасти цехові привілеї й порядки били сильно по кишені шляхотський стан, виключаючи їх підданих від ремесла по містах і передмістях і підносячи ціну на ремісничі вироби, а ціну на сирі продукти намагаючися тримати можливо низькою.

Починаючи від першої половини XV ст., в цілій Европі починається рух за скасування корпорацій. І коли Генрих III французький захотів поширити на цілу Францію і на цілу промисловість однакові закони про корпорацію, поклавши її в основу цілої національної економічної системи, парлямент не захотів реєструвати королівського едикту. В 1614 році так званий Третій Стан, в 1624 році Бременська Рада, а в 1669 році бранденбурський електор пропонували німецькому парляментови скасування корпорацій. Та остаточний удар корпораціям середневіча завдала французька революція 1789 року та робота енциклопедистів, що її попередила.

(Далі буде).

Володимир Левицький, У. С. С.

В „СОЮЗНИЦЬКИХ" ТАБОРАХ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ ТА ІНТЕРНОВАНИХ

(3)

5. XII. На рано заїхали ми до стації Каліска, біля Лодзі. Тут кілька наших козаків розбили польські ваґони та забрали багато їжі. Були ревізії й справців видано Полякам. Після цього інциденту дали нам смачне снідання та ситий обід. Щойно такий спосіб поступовання з Поляками був успішний. Дорогою стрічаємо на стаціях транспорт ґен. Балаховича. Був це т. зв. білоруський корпус, що бився на лівому крилі польської армії проти большевиків. Білоруським звався цей корпус хіба тому, що оперував на білоруських землях, занятих Поляками. Переважала в ньому московська царська офіцирня та московські відділи ґен. Бредова, які в 1919 р. передерлися зпід Одеси до Польщі. Стара польська випробувана тактика здобувати й боронити чужонаціональні свої провінції місцевим населенням і тепер віджила. Тому утворено цей т. зв. білоруський корпус. Ми, як союзники, також дали Полякам змогу спокійно зорґанізуватися внутрі. Тягар боїв з большевиками в останньому часі спочивав на нас та цих помічних корпусах.

6. XII. Ми на стації Каліш. Тут виладовуємося. Балаховичівці зайняли землянки в Щепюрні біля Каліша. Займаємо бараки біля двірця. Старшин уміщуємо в окремому бараку. Бараки просторі, але досі не опалювані. Переведено дезинфекцію всіх козаків і старшин. Цей табор зветься „Обуз єньцуф і інтернованих лічба 10 в Калішу". Може він помістити чотири тисячі людей. Його вибудували німецькі війська в часі світової війни для полонених Москалів. Тепер попали в них союзники берестейського договору...

7. XII. Рано трохи пропалили в бараках, бо в ночі через холод мало хто спав. Командантом табору є майор Калінський, бувший командант IV. штурмового баталіону 89 австрійського полку піхоти. Виглядає на острого, але й порядного офіцира. Пополудні промовив він до цілої дивізії, мовляв, вимагає послуху й порядку в таборі, а за те обіцяє подбати про все потрібне до життя. Вчора були в таборі представники анґлійської військової місії, яким він предложив вимоги та запотребування для табору. Виходить, що наші „союзники", які досі чужими руками вигортали для себе горячі каштани, хочуть тепер одержати від антанти фінансову допомогу для нашого удержання. Замало „союзникам" того майна, яке вони весною цього року загарбали з України в нещаснім поході Пілсудського на Київ.

8. XII. За зголошенням та одержанням червоної перепустки можуть старшини виходити по 2—3 до міста, щоби дещо купити собі. Козаки мусять іти з одним польським „рогачем". Так звуть вони польських жовнірів. Жонаті старшини вибираються цими днями на села, де дістануть вигідніші приміщення в селян. Нам дають їсти мало та просту їжу. Для самопомочи орґанізується кооперативна харчівня для старшин, де за доплатою із платні можна буде краще зїсти. Задумують відкрити підстаршинську та інші військові школи, щоби в цей спосіб заняти козацтво. Деякі наші старшини виступили з домаганням настановити провірочну комісію старшинських ступнів, бо, користаючи з замішання, багато самозванців впхалося між старшин. Так от довідалися ми, що командант 20 куріня, підполковник Туркул, прислав свойого бувшого чуру до бараків як хорунжого. Табор освічується електрикою та має гарну салю на представлення. Сьогодня приїхала сюди 4 сіра бриґада 2-гої волинської дивізії полк. Загродського. Сподіваємося ще приїзду інших частин цеї дивізії, артилерії та кінноти нашої III. дивізії. На дворі сильно постедуніло. Тож прийдеться важко перебути зиму в цих тоненьких бараках з дощок.

9. XII. В бараках зимно, як на дворі, бо вже другий день не опалюють. Мете снігом крізь шпари та горішні вентелятори. Пополудні щеплять нас проти холери. Як це заєдно буває, це щеплення й тепер доволі дошкулює.

10. XII. Рано оглядав наш табор польський ґенерал Дох. Наші кажуть, що був це Здох! Говорив по московськи та обіцяв нам, що будемо діставати пайки й гроші нарівні з польськими офіцирами. Дозволено ходити в місто в цівільних одягах цілий день, а по військовому в означених годинах. Я перший раз у місті; пльомбую зуби у військового дентиста. Місто невелике, але має просторий парк. Багато домів знищено за німецько-московських боїв. Вулиця Костюшка має найкращі доми, а найдовша й головна вулиця Вроцлавська з новими домами щойно розбудовується.

12. XII. Неділя. Ходив до костела Бернардинів; народу в ньому повнісінько. На мійській площі стоїть памятник стрічі царя Александра І. з пруським королем Фридрихом Вільгельмом III., дня 15. березня 1813 р. після побіди над військами Наполеона І. На памятнику є такого змісту московські написи: „Хай Господь благословить трівкий союз Росії з Прусією!" „На цьому місяці 31. серпня 1835 р. цар Микола І. стрінувся з Фридрихом Вільгельмом III. і відновив союз". Тепер на видному місці до вулиці прибита польською мовою написана таблиця: „На місці, де **наші вороги** перед 84 роками **рішали про нашу судьбу і ділили нашу батьківщину,** виставляють цю таблицю в **річницю вигнання** Німців з нашої землі — вдячні мешканці Каліша". Дивишся довго на цей памятник та думаєш, чи довго нам ждати, щоби й ми прибили такі таблиці на чужі памятники, що ними засіяно наші землі... Головна променада Каліша на т. зв. „Йозефіней алеї". Муситься признати, що московська влада при розбудові міст дбала про утворення великих парків, які всюди ми стрічали. В Каліші також прекрасний парк. Проходжуються в ньому гарні Польки, що, балакаючи по московськи роблять з нами знайомство

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПРОТИЖІНОЧИЙ РУХ І ДЕПРЕСІЯ.

Верджінія Ґілдерслів, деканка Колеґії Барнарда, каже на основі своїх спостережень в Европі, що там слідно виразно протижіночий рух. Потвердили їй це також інші жінки, котрі були делеґатками на збори Міжнародньої Федерації Університетських Жінок у Будапешті. Вона добачує щось подібного і в Америці, хоч тут рух не проявляється так виразно.

Цей незаперечний для них факт европейські жінки пояснили депресією. У тяжких часах число робіт зменшується. Безробітні мужчини бачать жінки, котрі далі працюють. Вони думають, що якби жінки відправити з роботи, то їх місця занялиб мужчини. Так росте рух проти жінок.

ФЕМІНІЗМ І ЖИДИ.

Деяке потвердження цеї опінії можна знайти в факті, що німецький диктатор Гітлер виступив недавно гостро проти руху за жіночу рівноправність.

Рівночасно Гітлер приписав увесь феміністичний рух... жидівській аґітації.

На це йому скоро відповіли, бо тоді, як у ріжних нових рухах Жиди все грали визначну ролю, то якраз у русі за жіночу рівноправність Жиди грали малу ролю.

ОСТОРОГА ЖІНКАМ.

У своїй тижневій промові через радіо пані Рузвелтова, дружина американського президента, між іншим говорила про успіхи жінки на ріжних ділянках людської діяльности.

„Ніяка жінка", говорила вона, „не потрафить заняти визначного місця, якщо вона справді на це місце собі не заслужила".

Спеціяльно остерігала президентова дружина жінки перед думкою, що мужчини пускають жінки на визначні місця з мужеської лицарськости. Ніхто жінці такого місця не дасть, як жінка не потрафить дати того, чого від людини на такім становищі домагаються. Жінка, що сподівається добиватись місця в громадянстві своїм чаром і жіночою повабністю, зробить краще, як обмежиться до домашньої діяльности.

Жінка, що йде в бизнес або в політику, мусить бути сама собою. Вона може покладатися на свої здібности й на свій характер.

ЖІНКА НА ВИСОКОМУ СТАНОВИЩІ.

З високого урядового становища зрезиґнувала відома в цілій Америці Ґрейс Абот. Роджена 56 літ тому, вона стала наперед учителькою в середній школі („гай скул"), потім директоркою орґанізації для охорони іміґрантів, пізніше вела ріжні допомогові акції, а накінець стала директоркою Дитячого Бюра в департаменті праці у Вашинґтоні та займала це місце 13 літ. Пять разів змінялися президенти, а вона лишалася все на своїм становищі. Навіть коли тепер вона резиґнує, то тільки тому, що хоче обняти становище професорки університету.

Рекорд, яким і мужчина міг би похвалитися.

ШУКАЄ ЛИЦАРСЬКОСТИ В ЖІНОК.

В еквадорській ґазеті „Телеґрафо" появився публичний лист до еквадорських жінок, написаний жінкою президента републики Еквадору, Веляска Ібари.

Жалується пані Ібарова, що еквадорські жінки не мають для неї співчуття. Цей брак показали вони, коли її муж пізвав за уневажнення подружа. Вона просить жінок Еквадору мати співчуття для неї, бож вона віддавалася, щоби бути щасливою...

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союза, які відбулися 17 вересня 1934 року в головній канцелярії У. Н. Союза під ч. 81—83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

Приявні: Головний предсідник М. Мурашко, головний рекордовий секретар Д. Галичин, головний фіаннсовий секретар-касієр Р. Слободян і завідатель „Свободи" П. Мацйовський. Наради почато в 2 годині пополудні. Головний предсідник відкрив збори та намітив для вирішення такі справи:

Dumont, N. J., 5% Assessment Bonds на суму $14,000. Як вже було проголошено в протоколі з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союза з 8 травня 1934 року, заряд міста, замісць сплатити ті бонди вповні на 1 липня 1934 року, запропонував 30% готівки, а на решту суми видачу 5% довготермінових відплатних бондів. На таку пропозицію головний екзекутивний комітет не згодився. По довгих пертрактаціях удалося виєднати кращі умови сплати та остаточно порішено приняти 50% готівкою, а на остальних $7,000 короткотермінові відплатні бонди.

Collinswood, N. J., 5% Water Bonds на суму $19,000. В справі тих бондів вже таксамо було подано, що заряд міста запропонував виміну теперішніх 5% на 4½% бонди, з тим, що їх сплата малаб наступити між роками 1936—1968. У тій справі екзекутива У. Н. Союза мала нагоду вже кілька разів переговорювати з представниками реорганізаційного комітету, який створено для зберігання інтересів власників бондів, одначе досі не прийшло ще до заключення остаточної угоди. Порішено й надалі не підписувати умови, аж доки орґанізація не зможе виєднати в заміну теперішніх бондів короткореченцеві бонди, які приносилиб такий самий процент, як це було досі.

Newark, N. J., 4% School Bonds на суму $50,000 і 4½% на суму $25,000. Ті бонди були реєстровані, а щоби при їх продажі можна було дістати вищу ціну, то постановлено виміняти їх на нереєстровані.

Перебрання реальностей на власність У. Н. Союза. За неплачення залеглих процентів і міського податку рішено перебрати на власність орґанізації реальність під ч. 762—764 Бродвей, Вест Ню Йорк, Н. Дж., на суму $35,100 і реальність під ч. 3199 Годсон Булевард, Джерзи Сіти, Н. Дж., на суму $13,543.75.

Направа домів. Рішено поробити конечні направки дому під ч. 3199 Годсон Булевард, Джерзи Сіти, Н. Дж. По розглянено кілька оферт принято оферту М. Дубаса на пльомберську роботу, А. Поливчака на перебудову коминів і даху, В. Стасюка на малювання дому, а Ф. Ренеля на направу вікон.

Направу печі в домі під ч. 77—79 Джексон Ев., Джерзи Сіти, Н. Дж., передано В. Бюлови.

Уділення нових морґеджів. Порішено уділити два морґеджі по $5,000 на реальностях під ч. 173 і 177 Кембридж Ев., Енґелвуд, Н. Дж.

На тім вичерпано програму нарад та закінчено збори в 4 годині пополудні.

Д. Галичин,
гол. рек. секретар.

ДО ЖИТТЯ.

Молочний шлях півколом
Мраковиною мріє
В голубому просторі.
І чогож мені там, як долом
Гай темний чорніє,
Плещуть филі у морі?

І чогож там до зір,
В безконечну пустиню,
Де і думка свій шлях кінчить.
Гей! До землі, до гір!
В розкішнії долини,
Де чар життя горить.

Дм. Захарчук.

„ХОЧЕШ У МИРІ ЖИТИ, ТО ПІДГОТОВЛЯЙ ВІЙНУ"

——o——

Такий є клич нового світа, таким самим був він і в старому світі. Нема нині на світі нації, яка призналасяб до того, що хоче війни. Всі хотять мира і про мир балакають. Але лище балакають... На ділі кождий підготовляє війну, але не війну зачіпну, а оборонну... Щоб зробити її оборонною, на це арґументи знайдуться в кождого, менше-більше вірні, що відповідають дійсности.

Студіюючи теперішнє положення в Европі, викликане останніми розрухами в Австрії, всякому видно, що війна висить у повітрі й що вся її атмосфера надихана бажанням мира, принайменше на словах. Не самі розрухи дали до цього причину, а ті наслідки чи явища, що вони за собою потягнули в формі концентрації військових частин на австрійських границях. В тому випадку говориться, що йде про нормальне пересунення військових частин з одного ґарнізону до другого. Сербські війська підсунулись були до границі. Італійські також одушевлялися гірськими видами, бо досі стояли на рівнині. Австрійський націонал-соціялістичний леґіон також опинився коло границі, займаючись альпінізмом. Чеські війська також вирядилися були купатись у Дунаю, а швайцарські граничні пости вибрали собі були найбільше розглядні місця, щоб одушевлятись природою Альп та альпейським заходом сонця. Це булиб менше-більше конкретні явища чи наслідки, викликані австрійськими розрухами. А крім того вкупі з ними були і є ще явища дипльоматичного порядку, не для кождого смертного чоловіка ясні. Вони виясняться згодом, як уже напруження промине, і вкажуть, яке важне було положення при кінці липня. І всі ці явища супроводжено гучними фразами про невідкличне бажання мира, а на ділі вони були підготовкою до оборонної війни.

Що військове положення в Европі загострене та замісць гучних дипльоматичних фраз прийшли до слова шефи ґенеральних штабів, які не люблять на вітер говорити, видно хочби з тих оборонних забезпечень границь, що їх у звязку з австрійськими подіями поробила маленька Швайцарія. Щодо тієї одинокої країни в Европі, то можна ствердити, що вона дійсно хоче мира і що той мир готова боронити до останнього, принайменше в своїй країні. За цим промовляє те, що в Швайцарії нема плянів братися за якесь посередництво в полагоджуванні чужих спорів, а що повищі зарядження відносно скріплення охорони границь є подиктовані лише конечністю, не допустити крівавих розрухів у межі своєї держави. Знову ж таки й тут примінена засада: Хочеш у мирі жити, то підготовляй війну.

Треба признати, що одинока Швайцарія глядить на справу вдержання мира отвертими очима. Не пропускає ніякої нагоди, щоби поперти боротьбу за мир, але з другого боку не дає себе одурити всякими паперовими забезпеченнями мира в формі пактів та дипльоматичних протоколів. Часто чується в Швайцарії, що Союз Націй, ангел-хоронитель мира та розбройна конференція не мають під собою ніяких реальних основ та що всі їхні комбінації валяться вже при першому подуві зловіщого воєнного вітру з якоїб то не було сторони. Швайцарці не скривають того, що заки міжнародні чинники договоряться до конкретного забезпечення мира, треба кождому зокрема подбати за його вдержання в рамах можливости. На це вказувалось майже у всіх важніших промовах зприводу свята незалежности Швайцарії 1. серпня. Це виходить із постанов уряду подбати за краще устаткування армії та повітряної оборонної фльоти. Часто Швайцарців непокоять ріжні сензаційні пляни військових штабів околичних держав. Чи все це обосноване, чи ні, трудно сказати, але скріплення охорони границь Швайцарії вказує на те, що й з тим рахуються, щоб ненадійно не опинитися перед фактом чужої інвазії в країні.

З останніх австрійських подій та започаткованих ними загострень в Европі витягнули Швайцарці всі консеквенції. Швайцарська преса не закриває занепокоєння з того приводу, що східня швайцарська границя стоїть останніми часами під сильним тиском. Нелеґальний транспорт вибухових матеріялів з Німеччини до Австрії через Швайцарію, концентрація італійських дивізій на австрійській границі, австрійський леґіон на границі баварській не можна збути самими паперовими протестами. Та булоб уже запізно протестувати, колиб комусь захотілось перемашируватися через швайцарську територію. Тому на границях зорґанізовано добру сітку сполучень від окраїн до центру, щоб мати змогу знати в якнайскоршому часі про стан на границі і могти скоро з нутра краю післати в загрожене місце підкріплення, а дальше й запротестувати перед світом проти нарушення невтральности. Граничну охорону подвоєно і команданти відтинків особисто переводять контролю постів. Граничний корпус посилено до 2,000 люда і дано йому технічну можливість продержатись у часі наступу аж до приходу підкріплень з краю. Тепер ведеться робота над поліпшенням засобів оборони та для унеможливлення всяких пригранчиних непорозумінь, що виникають з напруженого положення останніх часів. На озерах будують скорі моторові лодки з автоматичною зброєю. На це вже ухвалено кредити у висоті 20,000 франків. З Німеччини унеможливлено перевіз літератури в інші країни. Для спинювання авт на шляхах, коли вони хотять утікати, придумано спосіб. В щкіряні паси набивають цвяхів, кладуть такий пас на дорогу і певно ніяке авто ціле туди не проїде. Важніші граничні пости засоблено скорострільною зброєю, щоби була змога боронитись перед вступом у Швайцарію небажаних гостей у більшій скількости. На всякий випадок подбано також за те, щоб у небезпечних місцях можна було кождої хвилі висадити в повітря мости і не пустити дальше противника. Граничні пости стоять у безпосередньому звязку з військовими командами. Відповідні чинники підготовляють фортифікацію границь, а в звязку з тим і зміну мобілізаційного пляну. Непокоїть Швайцарців іще й та обставина, що Італія, коли би вмаширувала до Австрії, значно видовжилаб італійсько-швайцарську границю. Колиж узяти до цього ще й систематичне освідомлення горожан про потребу оборни краю, то побачимо, що все це серіозна справа, розрахована на оборону. Колиб її не було треба, то надармо не видаваноб на це грошей. Безперечно, що всі ці заходи мають поліційно-охоронний характер, але від поліційних до військових, то лише малий крок віддалі.

Ось так розуміють Швайцарці положення в Европі. Вони більше довіряють своїм скорострілам, ніж інтернаціональним мировим ідеольоґам і Союзови Націй. Охорону мира доручено військовим фаховцям.

Зрештою подібного роду явище помічається не лише в одній Швайцарії. Розглянувши інші держави, або пранайменше переглянувши основно їх пресу, можна би про подібного роду заходи написати далеко більше, ніж про Швайцарію, з тою хіба ріжницею, що Швайцарці отверто говорять те, що й роблять, а інші навпаки, затемнюють свої діла фразами.

А як стоїмо супроти цього факту ми? В нас фрази і фрази, але ані сліду практичного примінення гасла: Хочеш у мирі жити, то підготовляй війну.

І. В.

Мудра проволока.

В 1672. році французький король Людвик XIV. облягав Амстердам, та не міг ніяк здобути його. Вже стала лютувати пошесть. У місті стали нараджуватися, що робити. І однодушно згодилися, що треба віддати королеви ключі міста. Та тут запримітили, що один старий горожанин був заспав і не голосував. Збудили його та сказали, що ухвалили віддати ключі французькому королеви.

— А чи вже зажадав їх? — спитав старий горожанин.

— Ще не жадав.

— Коли так, панове, — відповів їм — то бодай підждіть, аж зажадає їх від вас.

І це одно слово, як кажуть, уратувало нідерляндську републику.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

LIST OF AMERICAN-UKRAINIAN GRADUATES FOR THE YEAR OF 1934

HIGH SCHOOL GRADUATES.

[Note: This list includes only those whose names were sent in to the Svoboda or the Ukrainian Weekly. — Editor.]

RHODE ISLAND

Woonsocket Senior High School

BARDACZEWSKY, JOSEPH B.—general
DOBRYWODA, ELIZABETH—general
DZAMAN, JAMES—classical
GAWRADA, NANCY A.—general
GNEICKO, PETER—classical
GRUSZKA, THEODORE T.—general
HALLAS, TARAS—classical; honor student; Class president
HERCZUK, STEPHEN—classical
KERLEW JOHN T.—general
KOCIUBA, FRANK—classical
KOCIUBA, WALTER—classical
KOSTOROWSKI, STANLEY W.—general
LECHMAN, IRENE—general
LIPKA, OLGA ANNA—general
LOUCHUK, JAMES—classical
MANDZIAK, ANTOINETTE M.—general
NOWAK, JOSEPH W.—general
ORLOWSKY, OLGA—general
PIRZYNSKI, JOSEPH—classical
FROROCZOK, WALTER—classical
SAKOVICH, JOHN—classical
SAMBORSKI, STEPHANIE—general
STOYKO, JOHN—general
SULIMA, MICHAEL C.—general
SWISKA, HAROLD—general
TEPER, WALTER—general
ZAGRODNY, HELEN A.—general

WISCONSIN

OSACHO, GENEVIEVE—Superior Central High, Superior; commercial course
WOITOW, SOPHIE—Superior Central High, Superior; commercial course

(To be continued).

THE SPORT WHIRL

WATERVLIET YOUTH ACTIVITIES

Dear Ukrainian Sport and Social Followers:

The Ukrainian baseball team of Watervliet it now bringing its season to a close. It was one of the most successful seasons since the team was organized.

The team was founded and financed by the Ukrainian American Citizens' Club of Watervliet in 1929. Since then the "Ukes" have met and defeated some of the leading teams in this part of the state, Vermont, Massacusetts and are considered as one of the leading topnotchers on the diamond. Our record for this season at present is twenty-tour wins, ten losses and three ties. We are also proud to say that we have defeated the Cohoes Polish P. N. A. baseball team twice and tied once this season. The Cohoes club is state Polish champion. We also hold victory over the Albany and Troy P. N. A.

The Watervliet Ukrainian team is the only Ukrainian team in the radius of thirty-five miles and I can't understand why such nearby cities as Cohoes, Troy, Amsterdam, Utica, etc., can't organize a baseball team. Perhaps we can arrange some sort of a New York State Ukrainian Baseball League.

Watervliet Ukrainians are very active in Ukrainian sport and social life. They recently organized a Ukrainian Sport and Social Club for the young generation, which now has exactly fifty-five members. This organization is also going to sponsor a football team and would like to hear from other Ukrainian football teams in other cities. The officers of this club are as follows: Pres. Joseph Rentz; Vice Pres. Mrs. Olga Swota and Alex Sheremeta; Sec. Julia Urban; Treas. Harry Kowalchyk; and Advisers, Mr. Leo Zavisky, Pres. of the Ukrainian American Citizens' Club, and Mr. Peter Kowalchyn.

In closing I wish to say that it would be splendid if the younger generation would organize more Ukrainian athletic teams and social affairs and carry the Ukrainian name to the top.

Yours sincerely,
HARRY KOWALCHYK,
Business manager of Ukrainian Sport and Social Club.

PITTSFIELD WINS

The Pittsfield Ukrainians defeated the Watervliet Ukrainians 5 to 3 at Wahconah Park. Fetherstone pitched the entire game for the winners. The home team scored two runs in the fifth inning and no tallies were made after that.

(From a Pittsfield, Mass. newspaper).

NEW HAVEN UKES END SEASON

The Ukrainian Athletic Association ended a successful Baseball season with a record of 20 wins and 8 defeats. Our team came in second in the City League, losing the deciding game for the championship by 12 to 8.

The team was coached by Harry Kowalski and managed by Frank Waselik.

Next month the Ukrainians will present three basketball teams, all equipped with suits and jackets. The Ukes have a senior boys' team, a junior boys' team, and a senior girls' team. We would like to arrange a home and homes series with any of the leading Ukrainian teams in N. J., Pa., Mass., and Conn.

If interested in booking games please write to Frank Wasilik, 135 Lloyd St., Fair Haven, Conn.

Sincerely yours,
MARY MATWICK, Sec.

UKRAINIAN ALL-STATE PLAYER

Did you know that Calumet City, Ill. has a Ukrainian All-State basket ball player? His name is Danny Markiewicz. He is also known as Danny McFayden.

AUGUST KUNCYL.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

На Українську Дівочу Реміснячу Бурсу у Львові.

На повищу ціль зложили на мої руки жертви в таких громадах:

Іст Бофало й Ниагера Фолс, Н. Й.: дня 9. вересня на галі церковній дрібними жертвами $4.80; І. Скрабик $3; С. Кушка $1.50; І.Борак $1.25; по $1: о. Е. Сидоряк, Гр. Леськів, К. Нагорна, В. Петрівай, Ю. Грицик, Ф. Рудик, М. Гулайло, Мр. Гертікуник, Д. Кравчук, Ю. Пизянська, Н. Боднар, П. Птичин, Сестр. Преч. Д. Марії; по 50 ц.: Н. Мазурчак, І. Павловський, П. Рукломовський, Н. Сагала, О. Макух, Т. Гаталяк, А. Яцусь, П. Строкан, В. Петрик; по 25 ц.: М. Пуцок і пані Пуцок. — Разом $28.55.

Рачестер, Н. Й.: На мітінгу дня 11. вересня дрібними жертвами $1.75; по $1: Д. Рибак, С. Мікульський; по 50 ц.: Е. Плюта, Н. Дорофай; Д. Сипян 25 ц. — Разом $5.

Обурн, Н. Й.: На мітінгу дня 12. вересня зложили: громадяни Грабар $2; по $1: А. Мозола, М. Здан; М. Комаринська 50 ц. — Разом $4.50.

Сиракюз, Н. Й.: На мітінгу дня 13. вересня дрібними жертвами $1.60; гром. Когут $1. — Разом $2.60.

Дітройт, Міш.: І. Поливка $1.

Шікаго, Ілл.: Сестрицтво Рождества, Пресв. Богородиці $5.

Филаделфія, Па.: На галі українській, на мітінгу: Тов. Укр. Амер. Горожанок $15; Дочки України (відділ 42 У. Н. Союза) $10; А. Пик $3; по $1: В. Лотоцький, П. Каліновська, А. Дубас, І. Затонська, В. Коцюбинський, П. Лисяк, П. Козак, П. Чемерис, А. Рибакова, А. Сивуляк, П. Гасяк; по 50 ц.: П. Занчук, П. Кісь, Н. Лужецька, П. Хавлюк, І. Шабала; Гр. Шабала, А. Бойко, А. Каричук, М. Дямяник, П. Новосад, Т. Денаровський, П. Потучко, О. Тунинець, П. Голембюк.

На мітінгу гетьманців: В. Волянський $2; І. Дикан $1; П. Луків $1. — Разом $60.35.

Тепер перед виїздом до краю збираю жертви в Ню Йорку й околиці і прошу дальшого попертя.

М. Говиковичева,
голова Бурси.

Адреса Обєднання:

OBYEDNANYE,
P. O. Box 122, Hudson Terminal
New York, N. Y.

СВІТОВА ВІЙНА ДВАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ. — 3. ВЕРЕСНЯ. — РОСІЯНИ ЗАХОПИЛИ ЛЬВІВ. (51)

Армія генерала Клюка підійшла на 25 миль від Парижа. Франція причначила генерала Галіні воєнним губернатором Парижа й почала евакувати з Парижа свої державні установи на південь. Російська армія без бою захопила Львів. Австрійська армія була розбита на підступах до Львова так, що вважала недоцільним вести оборону галицької столиці. Перед російською навалою зі Львова виїхала більшість українських національних діячів. Зпочатку Росіяни не вживали ніяких репресій супроти Українців і не закрили українських газет.

Дня 2-го вересня українська делегація у Відні відвідала президента міністрів, графа Штірка, де протестувала проти переслідування Австрійцями Українців. Делегація вказала на те, що через польську вигадку про „руську зраду" тепер у цілій Галичині конають на шибеницях невинні Українці. Штірк обіцяв дещо зробити для полекшення стану Українців. Париж поспішно почав укріплюватися, щоб дати відсіч німецькій армії, яку вже сподівалися скоро побачити під стінами його фортець.

Тому, що німецькі літаки вже два рази скидали бомби над Парижем, було наказано, щоб з наступленням ночі всі вогні в місті, були погашені. Над цілим Парижем та його околицями панувала темрява від вечора до ранку. Лише проектори з Айфелевої вежі прорізували снопами свого світла темряву неба, шукаючи на нім ворожих літаків. В 8 годині ввечір ціле життя в столиці Франції завмирало, бо замикано всі каварні, ресторани й інші підприємства. Населенню було наказано без крайньої потреби не виходити на вулиці.

Тисячі дітей та жінок переїздили через усі залізничні станції Парижа, стараючися втекти якнайдалі від тих місць, де сподівалися скорих боїв. Страхіття війни, які пережило те французьке населення, яке опинилося в боєвих смугах, налякало всіх так, що кождий хотів тікати в світ за очі, щоб лише не попасти на боєвий терен. Кожного дня з Парижа відходили 160 потягів з такими втікачами. Їм доводилося в черзі чекати на стаціях по кілька годин, а то й по кілька діб, поки до них приходила черга на відізд.